Otázky ke knize

POKYNY

TEXT BUDE OBSAHOVAT ZADANÉ INFORMACE, KTERÉ USPOŘÁDÁTE DO UCELENÉHO TEXTU ROZČLENĚNÉHO NA ODSTAVCE.

1. Základní informace

Název knihy
Autor/ilustrátor (Popř. další knihy autora)
Forma (poezie, próza, drama, sbírka)
Žánr (sci-fi, dívčí, horor, detektivka…)
U sbírek (pohádek, básní): Čím jsou spojeny jednotlivé texty? Který tě nejvíc zaujal? Proč?
U poezie: Kolik veršů mají sloky? Které rýmy autor použil? Vypiš obrazná vyjádření.
Shrnutí (krátký obsah textu)

2. Předvídání

1. Co jsem očekával, když jsem viděl obálku knihy a ilustrace? Co jsem vyvozoval z názvu knihy a kapitol?
2. Co si myslím, že se stane? Proč si to myslím? (Co jsem předvídal, že se stane? Proč jsem si to myslel?)
3. Na co jsem při četbě myslel?

3. Forma vyprávění

1. Jakého žánru je kniha? Podle čeho tak usuzujete?
2. Proč autor vybral tuto konkrétní formu vyprávění?
3. Kdo příběh vypráví? Najděte místo, ze kterého to poznáte.
4. Z jakého úhlu pohledu vypravěč vypráví? Jaký má vztah k příběhu?
5. Sympatizuje vypravěč s nějakou postavou? S jakou?
6. O čem vypravěč vědomě mlčí? Proč asi?
7. O čem vypovídá název knihy? Nazvali byste knihu jinak?

4. Kompozice

1. O čem je příběh?
2. Jak je vyprávěn? (Člení se text do kapitol nebo částí? Střídají se vypravěči, časové roviny? Od začátku do konce nebo se začíná koncem nebo přímo středem příběhu – něčím napínavým? Proč autor vypráví tímto způsobem?
3. Je v příběhu předmluva? Nějaké motto? Poděkování? Epilog (doslov)? Nějaké další dodatky – mapy, rejstřík, vysvětlivky…
4. Opakuje se v příběhu nějaký motiv?
5. Klade se důraz na děj, postavy nebo prostředí?
6. Shrňte každou přečtenou stránku do jedné věty.
7. Najděte v textu popis. Jakou tam hraje roli? Jaké by to bylo bez něj?

5. Postava

Otázky vycházející pouze z textu

1. Vyjmenuj a popiš hlavní postavy. (Co je na nich sympatického a nesympatického?
2. Jaký je hrdina? Jak vypadá, jak je starý. (Najděte v textu místo, ze kterého to poznáme.) Jaké má vlastnosti? Podle čeho jste to v textu poznali?
3. Popište hrdinu pěti slovy.
4. Nakreslete hrdinu.
5. Vyberte si jednu postavu a sledujte, co se s ní dělo, co prožívala, nad čím přemýšlela?
6. O čem postava uvažuje?
7. Kdo je hlavním protivníkem hrdiny?
8. Má hrdina nějaký cíl? Co mu brání a co pomáhá na cestě k dosažení cíle?
9. Mluví nějaká postava nebo postavy jinak než ostatní? Čím se jazykově odlišuje? Proč tak mluví?

10. Kdo vypráví příběh? (Postava, vypravěč…)
11. Jaké jsou vztahy mezi postavami? (Kdo koho nesnáší, miluje…)
12. Jak se v průběhu knihy postavy měnily nebo vyvíjely? Proč?
13. Jak se vývoj některých postav odrazil na změnách jiných postav?
14. Výtvarně (můžete i schematicky) znázorněte cestu, kterou prošel hrdina v průběhu celé knihy. S kým se potkal, jaké překážky mu byly kladeny do cesty, jak se během cesty on sám měnil, jestli někde bloudil, nebo se rozhodoval na nějaké křižovatce, kam jít. Co na cestě viděl nebo se naučil. (Člověk, který obrázek uvidí, by podle něj měl lépe poznat a pochopit, co postava v příběhu prožila.)
15. Nakreslete grafické schéma postav a jejich vztahů v příběhu (používejte výtvarné a symbolické prostředky). Člověk, který schéma uvidí, by se podle něj měl vyznat a zorientovat v postavách.

Otázky vycházející z textu, ale vyžadující hodnocení, vytvoření vlastního postoje

1. Co zažila postava příjemného (zmrzlina, zážitek…) a nepříjemného (injekce, hádka…)
2. Zapiš rozhovor hlavního hrdiny s jinou postavou z knihy do bublin.
3. Která postava tě nejvíc zaujala? (Proč – kladná, záporná, popiš její vlastnosti)
4. Kterou postavu mám nejraději? Jaký je to člověk a proč právě on se mi tak líbí? Proč on se mi tak líbí, proč ho mám ráda, proč je mi sympatický?
5. Chtěl bys mít postavu za kamaráda?
6. Měla jsi k hlavní postavě při čtení knihy pořád stejný vztah, nebo se tvůj vztah k němu/ní vyvíjel a měnil v průběhu knihy?
7. Co bych udělal jinak, kdybych byl v kůži některé z postav?
8. Zachoval bych se stejně jako hlavní hrdina při řešení některého problému?
9. Mohu se s postavou ztotožnit? Chtěla bys být jako on/ona? (Proč?)
10. Připomíná mi některá z postav lidi, které znám? Čím?
11. Připomíná vám hrdina z knihy nějakého jiného knižního/filmového hrdinu? Čím?
12. Jakou otázku byste hrdinovi položili? Co byste hrdinovi vzkázali?
13. Jaký problém řeší hrdina? Co byste mu poradili?
14. Co jsem se naučil z toho, jak postavy v této knize jednají a jak myslí?
15. Chovaly se postavy věrohodně? Proč ano, proč ne? Je hlavní postava reálná, že by mohla žít například ve tvém okolí?
16. Chtěl by sis přečíst knihu se stejnými hrdiny? Proč ano, proč ne?
17. Napiš dopis některé postavě.

6. Prostředí a čas

Otázky vycházející pouze z textu

1. V jakém prostředí se kniha odehrává? Jak se podařilo autorovi popsat srozumitelně prostředí? V jakém fyzickém prostředí se děj knihy odehrává? *Ve městě, na venkově, na ostrově, na jiné planetě, na hradě…* Jakými prostředky autor vykreslil místo příběhu?
2. Které detaily jsou charakteristické pro prostředí?
3. Jaký význam mělo prostředí pro příběh? Bylo něčím zvláštní? Čím?
4. V jaké scéně nebo části knihy sehrává prostředí velmi důležitou úlohu?
5. Je v příběhu důležitý nějaký předmět? Proč?
6. Je v příběhu důležité nějaké zvíře?
7. Popiš čas, kdy se děj odehrává. Jakými prostředky autor vykreslil dobu příběhu?
8. Ve které době se děj knihy odehrává? *V současnosti, v minulosti, v budoucnosti…* Mělo prostředí nebo doba nějaký význam pro příběh?
9. Kolik času uplyne v průběhu celého děje knihy?
   Několik hodin, den, týden, měsíc, rok, více let, několik století, celý lidský život, několik lidských generací…
10. Plyne čas rychle, nebo pomalu? Kolik minut jste četli? A kolik času zatím uplynulo v příběhu?
11. Souvisí doba, ve které se děj knihy odehrává, s dějem samotným, nebo by se děj knihy mohl odehrávat i v jiné době (tzn., že děj knihy je nadčasový)?
12. Jsou v knize zmíněny nebo popisovány nějaké skutečné historické události? Vystupují v knize skutečné historické postavy?

13. V jakém sociálním prostředí se děj odehrává?
    Jsou hlavní hrdinové knihy chudí, nebo bohatí? Odehrává se děj v demokratické společnosti/ feudální společnosti/ v totalitním režimu…?
14. Je prostředí, ve kterém se děj odehrává, skutečné (reálné), nebo smyšlené (imaginární)? Souvisí prostředí s dějem knihy? Je pro něj a pro postavy knihy důležité, nebo by se děj mohl odehrávat i jinde?
15. Ovlivňuje prostředí hlavního hrdinu a ostatní postavy knihy? Má prostředí, ve kterém žiješ, něco společného s prostředím knihy?

Otázky vycházející z textu, ale vyžadující hodnocení, vytvoření vlastního postoje

1. Jaké předměty, smyslové vjemy (pachy, vůně, zvuky, barvy…), živly (voda, vítr, oheň…)?
2. Připomnělo mi prostředí v knize něco z mého okolí? Byl už jsem na podobném místě? Odehrálo se něco v mém životě v podobném prostředí? Vyvolalo prostředí v knize nějakou mou vzpomínku?

7. Problém/zápletka

Otázky vycházející pouze z textu

1. Jaký hlavní problém nebo konflikt kniha nastoluje? Jak se v průběhu děje řeší?
2. Z čeho pramení konflikt? Jak byl vyřešen?
3. Co nebo kdo komplikuje problém? Co nebo kdo ho pomáhá vyřešit?
4. Jaké další zajímavé problémy nebo konflikty autor vymyslel?

Otázky vycházející z textu, ale vyžadující hodnocení, vytvoření vlastního postoje

1. Byl jsem už někdy v podobné situaci? Řešil jsem podobný/é/ problém/y/ nebo konflikty?
2. Jak bys vyřešil konflikt ty?
3. Zajímalo mě, jak to dopadne? Proč? Co udělal autor pro to, aby mě to zaujalo?
4. Jak docílil autor toho, že jsem během četby neztratil/a zájem o knihu?

8. Jazyk/styl

Otázky vycházející pouze z textu

1. Jaká zvláštní nebo nezvyklá slova autor používá? Proč je použil?
2. Jaký jazyk autor používá (hovorový, spisovný, vulgární…)
3. Mluví nějaká postava nebo postavy jinak než ostatní? Čím se jazykově odlišuje? Proč tak mluví?
4. Opakuje autor některé obrazy, některé nezapomenutelné obraty apod.? Používá napínavé věty, vtipné výroky? Mohu uvést nějaký příklad? Jak výběr slov a ostatních jazykových prostředků ovlivňuje působivost příběhu?
5. Mohu použít tři slova/věty, kterými bych popsala autorův styl?
6. Najděte v textu místo, kdy autor něco nevyjadřuje přímo (používá metaforický jazyk).
7. Najdete v knize něco, co je pro daného autora typické?
8. Opakuje autor některé výrazy, věty nebo výroky některých postav?

Otázky vycházející z textu, ale vyžadující hodnocení, vytvoření vlastního postoje

1. Vyberte větu, která vás zaujme.
2. Vyberte zajímavý úryvek z knihy a vysvětlete, proč jste ho vybrali.
3. Zaujalo tě nějaké slovo? Vypište slova (věty), které se vám líbí/nelíbí.
4. Vypište slova/věty, kterým nerozumíte.
5. Která místa v textu jsou obzvlášť působivá nebo která tě zaujala? Vypiš část textu a okomentuj ho.
6. Vypiš nějaké zajímavé slovo nebo spojení slov a vysvětli nebo připoj komentář.
7. Najdi v textu vtipný úryvek. Proč se ti zdá vtipný? Jakými prostředky autor docílil vtipnosti?

9. Autorský záměr

Otázky vycházející pouze z textu

1. Co řekl autor touto knihou o životě? Co chtěl sdělit čtenářům? Co si myslíš, že ti chtěl autor říct? Co je pro tebe nejdůležitější/nejzajímavější?
2. Jaký je vztah autora k textu?
3. Souhlasil jsi s autorovými názory?

4. Je autorským záměrem vás o něčem poučit? O čem?
5. Chce autor, abyste si něco konkrétního mysleli? Podsouvá vám nějaký názor?
6. Co se z textu dozvídáte o autorových názorech?
7. Dají se v knize najít názory samotného autora? Můžete uvést příklad? Souhlasíte s jeho názorem?

Otázky vycházející z textu, ale vyžadující hodnocení, vytvoření vlastního postoje

1. Co ze zprávy od autora má smysl právě pro mě?
2. Bylo to to, co jsem od knihy očekával/a? Proč ano, proč ne?
3. Jaké nové názory mám teď, když jsem knihu přečetl/a? Co nového nyní vím?
4. Dají se v knize najít i názory samotného autora? Mohu uvést příklad? Souhlasil jsem s jeho názory?
5. Kdybych psal/a tuto knihu já, co bych chtěl/a sdělit čtenářům?
6. V jakém smyslu je ze mě po přečtení této knihy lepší čtenář?
7. V čem spočívá největší síla /účinek/ knihy?
8. Co nového, rozporuplného nebo překvapivého ses dozvěděl?
9. Které téma z knihy je nejsmysluplnější pro tvůj vlastní život?...
10. Co byste řekli autorovi? Napište dopis autorovi.

10. Hodnocení knihy

1. Co se ti na knize líbí?
2. Co se ti na knize nelíbí?
3. Jak se ti kniha četla?
4. Byl závěr knihy uspokojivý?
5. Proč sis vybral tuto knihu?
6. Co jsi od knihy očekával? Co se splnilo a nesplnilo?
7. Co bylo nejzajímavější?
8. Bavila tě kniha? Proč?
9. Líbila se ti nějaká myšlenka? (Vypiš a zdůvodni.)
10. Co jsi pochopil? Co jsi nepochopil (slova, myšlenky, děj, jednání postav)?
11. Co sis představoval? Čemu ses v knize smál?
12. Jaké otázky sis kladl? Jaká vodítka jsi používal k jejich řešení? Zůstaly ti nějaké nezodpovězené otázky?
13. Co jsem se dozvěděl nového?
14. Byl závěr knihy uspokojivý?
15. Co je hlavní myšlenka? Co tě ten text může naučit?
16. Co si myslíš o tomto textu? (proč?)
17. Který z nápadů tvých spolužáků/recenzí a hodnocení na internetu tě zaujal (proč)?
18. Co by sis zaznamenal?
19. Co by sis mohl ověřit?
20. Jak se ti kniha četla (proč)?
21. Najdi myšlenky moudré, vtipné, dokonalé, nepochopitelné, hloupé.
22. Napiš v několika větách, co by o čteném textu napsal redaktor do novin...

Zdroje:

Výběr podle Kritických listů 27 a 24 (Otázky M. Šlapala)

Otázky čtenářských klubů

Čtenářská gramotnost jako vzdělávací cíl pro každého žáka

http://dum.rvp.cz/materialy/rady-ke-zpracovani-referatu-o-knize.html

Několik náhodných tipů z internetu